

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister van Defensie over de brief van 6 april 2023 inzake de **Artikel 100-bijdrage aan EUFOR Althea** (Kamerstuk **29 521, nr. 459**).

De voorzitter van de commissie,
Rudmer Heerema

De adjunct-griffier van de commissie,
Blom

---

¹ i.v.m. herziene versie

Nr	Vraag
1	Hoe omschrijft u de relatie tussen de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en Bosnië en Herzegovina, en wat is de (praktische en politieke) stand van zaken ten aanzien van het toetredingsproces van Bosnië en Herzegovina tot de NAVO?
2	Kunt u in kwantitatieve en kwalitatieve zin iets meer inzicht verschaffen in de strijdkrachten van Bosnië en Herzegovina?
3	In hoeverre maken de verschillende bevolkingsgroepen, inclusief minderheden, onderdeel uit van de strijdkrachten van Bosnië en Herzegovina? Is de huidige samenstelling representatief voor het land? Zijn er spanningen tussen de verschillende militaire eenheden of bevolkingsgroepen binnen het leger?
4	Kan worden aangegeven hoe het aantal militairen bij de missie EUFOR Althea zich in de loop der jaren heeft ontwikkeld?
5	Welke risicoanalyse maakt u over de betrokkenheid van Milorad Dodik met betrekking tot deze missie en welke informatie gebruikt u hierbij?
6	Welke risicoanalyse maakt u over het Russische veto in de Verenigde Naties (VN)-Veiligheidsraad voor de voortgang van de missie?
7	Zijn er al sancties ingesteld tegen Dodik, zoals opgeroepen door een resolutie van het Europees parlement en waar bevindt het proces rondom deze sancties zich nu?
8	Hoe is Christian Schmidt precies verbonden aan EUFOR Althea en wat is zijn rol met betrekking tot de missie tot nu toe?
9	Zijn er cijfers over de waardering van Schmidt onder de bevolking?
10	Hoe wordt Schmidts optreden geapprecieerd door verschillende lokale autoriteiten?
11	Klopt het dat het Bosnische leger in essentie verdeeld is langs etnische lijnen met eenheden hoofdzakelijk bestaande uit respectievelijk Serviërs, Kroaten dan wel Bosniakken?
12	Zijn er de afgelopen jaren significante vorderingen geboekt bij het tegengaan van etnische segregatie en het verbeteren van de uitrusting en geoefendheid in het Bosnische leger, of is de situatie vooral hetzelfde gebleven?
13	Over welke inlichtingenmiddelen (zoals verkenningsvliegtuigen of signals intelligence) beschikt EUFOR Althea naast de liaison and observation teams en het Human Intelligence (HUMINT) team?
14	Kunt u aangeven welke landen in welke omvang bijdragen aan respectievelijk het multinationalaal bataljon en de Intermediate Reserve Force (IRF) voor respectievelijk de periode dat de marinierscompagnie actief is en voor de periode dat het HUMINT team actief is? Kunt u dit uitsplitsen naar aparte overzichten voor het bataljon en de IRF, en voor de periodes van de mariniers- en HUMINT- inzet?
15	Waarom vallen de werkzaamheden van het genieteaakteam buiten de reikwijdte van de artikel-100 procedure?
16	Wordt de tolk voor het HUMINT team in Nederland geworven of gebeurt dit lokaal?
17	Hoe wordt geborgd dat EUFOR Althea voldoende capaciteit heeft om de informatie van het HUMINT team te verwerken en te gebruiken als deze capaciteit niet gevraagd was?
18	Neemt de marinierscompagnie eigen voertuigen mee of worden deze lokaal aangeschaft? Om welk type voertuigen gaat het?
19	Hoe zien de maatregelen er precies uit om binnen de infanteriecompagnie te streven naar genderdiversiteit? Zijn er op dit moment vrouwen actief binnen de infanteriecompagnieën van het Korps Mariniers? Worden er voor de duur van de missie tijdelijk vrouwen toegevoegd aan de compagnie?
20	Welke maatregelen vinden er plaats om te voorkomen dat de uitgezonden Nederlandse militairen geraakt worden door Russische (cyber)spionage?
21	Heeft EUFOR Althea eigen medische voorzieningen (zowel qua zorg als medevac) los van de Bosnische gezondheidszorg?
22	Wat zou er gebeuren indien de situatie in Bosnië escaleert en er geweldstoepassing nodig is die verder gaat dan zelfverdediging en crowd control? Is er dan eerst aanpassing van het mandaat van de missie nodig? Hoe ziet de procedure hiervoor eruit?
23	Geldt het mandaat voor zelfverdediging ook voor ondersteuning van andere eenheden in de missie? Met andere woorden, kan bijvoorbeeld het Nederlandse HUMINT team ook door een infanteriecompagnie van een ander land verdedigd worden met een beroep op zelfverdediging?
24	Zijn er afspraken gemaakt dat na het jaar van de Nederlandse inzet een ander land het overneemt?
25	Wat betekent het voor de missie als de VN-resolutie (2658/2022) door bijvoorbeeld een Russisch veto niet vernieuwd wordt?
26	Kunt u een appreciatie geven van het gebruik door de Hoge Vertegenwoordiger van zijn bevoegdheden om na de verkiezingen van 2022 de Grondwet en kieswet aan te passen?
27	Wat zijn de mogelijkheden binnen het mandaat van EUFOR Althea om de burgerbevolking te beschermen indien de situatie in Bosnië en Hercegovina verder gewelddadig lijkt te escaleren? Wat zijn de mogelijkheden om op korte termijn het mandaat aan te passen mocht er een gewelddadige escalatie plaatsvinden?
28	Wat is de invloed van de Hoge Vertegenwoordiger op EUFOR?
29	Hoe ziet de Hoge Vertegenwoordiger er op dit moment op toe dat de vrede wordt bewaakt en oplopende spanningen worden gesmoord? Is hij hierin volledig onpartijdig?

Nr	Vraag
30	Kan de centrale regering van Bosnië en Herzegovina besluiten dat de EUFOR Althea troepen het land moeten verlaten?
31	Hoe is de verhouding tussen EUFOR Althea en de nationale troepen? Zijn er andere militaries actief?
32	Hoe heeft de relatie tussen president Dodik en president Poetin zich ontwikkeld de afgelopen jaren? In welke mate en op welke wijze heeft de oorlog in Oekraïne de relatie tussen de twee presidenten beïnvloed?
33	Met de Nederlandse militaire inzet aan EUFOR Althea in Bosnië en Herzegovina levert Nederland een «bescheiden doch betekenisvolle bijdrage» aan politieke en sociale stabiliteit en vreedzame co-existentie, hoe verhoudt de Nederlandse inbreng van mankrachten en financiële ondersteuning zich ten opzichte van onze bondgenoten in de Europese Unie (EU) en de NAVO?
34	Uit welke overheidsinstellingen heeft de Republika Srbska zich in 2021–2022 ten dele teruggetrokken?
35	Hoe gaat EUFOR Althea concreet bijdragen aan meer stabiliteit en veiligheid in Bosnië-Herzegovina? Welke rol speelt de Nederlandse missie hierin? Hoe kan EUFOR Althea bijvoorbeeld bijdragen aan een terugkeer van de Republika Srbska in de overheidsinstellingen?
36	Welk mandaat heeft EUFOR Althea om (pogingen tot) afscheiding van de Republika Srbska tegen te gaan? Welk mandaat heeft EUFOR Althea om schendingen van het Verdrag van Dayton tegen te gaan? Heeft EUFOR Althea bijvoorbeeld het mandaat om leden van het politieke leiderschap te arresteren in het geval van (pogingen tot) afscheiding of ter implementatie van de Bonn Powers van de Hoge Vertegenwoordiger?
37	De krijgsmacht van Bosnië en Herzegovina is bij een escalatie niet in staat zichzelf te verdedigen en leunt op de internationale gemeenschap voor veiligheidsgaranties, is de EUFOR Althea missie in staat om, in het geval van een escalatie, de stabiliteit in het land te bewaren? Hoe zou reactie van EUFOR Althea er in zo'n geval uitzien?
38	Wat wordt er precies bedoeld met de term «historisch revisionisme»?
39	Wat is de rol van de Hoge Vertegenwoordiger in het tegengaan van de benoemde etnische scheidslijnen waar haat zaaien, genocide-ontkenning en historisch revisionisme op dit moment met regelmaat voorkomen?
40	Welke zes kleinere partijen nemen deel aan de coalitie?
41	Wat zijn de gevolgen van het aanpassen van de kieswet en Grondwet door Hoge Vertegenwoordiger Schmidt?
42	Kan worden gespecificeerd wat de militaire aspecten zijn van het Dayton akkoord waar EUFOR Althea op toeziet?
43	Kan worden gespecificeerd op welke manier de NAVO Stabilization Force tot nu toe heeft bijgedragen aan de stabilisatie van Bosnië en Herzegovina?
44	Kan worden aangegeven op welke manier EUFOR Althea samenwerkt met de strijdkrachten van Bosnië en Herzegovina?
45	Levert Rusland munitie, wapens of (onderdelen van) wapensystemen aan groepen of entiteiten in Bosnië en Herzegovina?
46	Wat hebben de MATRA-projecten in Bosnië en Herzegovina tot op heden aan verbeteringen en hervormingen opgeleverd? Kunt u enkele concrete en verifieerbare resultaten benoemen?
47	Welk bedrag heeft Nederland tot op heden besteed aan de ontwikkeling van Bosnië en Herzegovina in het kader van hulpprojecten zoals het MATRA programma?
48	Waarom wordt de Bosnische krijgsmacht geplaagd door financiële en materiële tekorten, verouderde wapensystemen, gebrekkige voorzieningen en personele leegloop? Waarom is hier vanuit de EU geen financiële hulp voor beschikbaar, zoals deze wel aan Oekraïne wordt gegeven?
49	Op welke manieren trachten Rusland en China hun invloed in Bosnië en Herzegovina nu al te gebruiken en te vergroten?
50	Welke invloed heeft het conflict tussen Rusland en Oekraïne op de veiligheid van de missie?
51	Verwacht u dat de VN-resolutie die de rechtsbasis vormt voor EUFOR Althea ook de komende jaren zonder problemen verlengd zal worden, of neemt het risico toe dat er een blokkade wordt opgeworpen door Rusland? Zo ja, wat is in een dergelijk scenario dan het plan?
52	Uit hoeveel militairen bestaat EUFOR? Is dit «ongeveer 1000» of de eerder genoemde 1200?
53	Is het mandaat van operatie EUFOR Althea toereikend in het geval van een nationale of internationale escalatie? Indien nee, wat moet er veranderen om EUFOR Althea wel toereikend te maken?
54	Kunnen er voorbeelden worden gegeven op wat voor incidenten er op welke manier kan worden gereageerd door EUFOR Althea? En waar het mandaat in principe ophoudt?
55	Wat kan worden verstaan onder destabiliserende actoren?
56	Wordt in de strategic review ook gekeken naar het functioneren van de Hoge Vertegenwoordiger? Zo nee, op welke andere manier wordt zijn functioneren geëvalueerd?

Nr	Vraag
57	Houdt Nederland naast de inzet van een infanteriecompagnie ter plekke ook militairen paraat als reserve-eenheden voor de Intermediate Reserve Force (IRF) en de Strategic Reserve Force (SRF)?
58	Wat is de reden geweest dat België een tijd geen militaire bijdrage leverde aan EUFOR Althea? Klopt het dat de Belgen sinds kort wel weer een bijdrage leveren? Hoe omvangrijk is deze bijdrage?
59	Welke personen vertegenwoordigen Nederland in het Politiek en Veiligheidscomité dat de strategische leiding heeft over de missie?
60	Kunt u iets concreter aangeven wanneer u de Strategic Review van EUFOR Althea verwacht in 2023? Kan de Kamer van de belangrijkste bevindingen op de hoogte worden gebracht?
61	Op welke manier kunnen de 1100 militairen van de IRF en de SRF worden ingezet? In welke landen bevinden deze 1100 militairen zich? Waar bevindt de Tactische Reserve zich en hoeveel militairen heeft deze?
62	Welke bevoegdheden hebben de Force Commander van EUFOR en de Hoge Vertegenwoordiger ten opzichte van elkaar? Welke rol spelen hierin de Europese Raad en de PSC?
63	Kunt u toelichten hoe groot het politieke en maatschappelijke draagvlak in Bosnië en Herzegovina is voor de missie?
64	Beschikte EUFOR Althea al over HUMINT voor het Nederlandse aanbod? Op welke manier werd deze capaciteit tot nu toe ingevuld?
65	Krijgt de NAVO een vergoeding van de EU voor het feit dat EUFOR Althea gebruikt maakt van militaire middelen van de NAVO? Deelt de NAVO ook inlichtingen met EUFOR Althea en andersom?
66	Constaterende dat de brief als voornaamste reden voor de Nederlandse deelname aan de missie noemt om de vrede en stabiliteit te waarborgen op de Westelijke Balkan en de Nederlandse ambities om bij te dragen aan civiele en militaire EU-missies, wat zijn naast de bovengenoemde redenen andere zwaarwegende belangen of beweegredenen om te participeren?
67	Sluit het kabinet uit dat Nederlandse troepen ook na 2025 gestationeerd blijven in Bosnië en Herzegovina bij een eventuele verlenging van EUFOR Althea?
68	Kunt u de rol van de NAVO in deze operatie toelichten?
69	Hoe ziet het nationaal ondersteuningselement eruit dat door Nederland wordt opgezet? Wat maakt het opzetten van een nationaal ondersteuningselement noodzakelijk als ook gebruikt gemaakt kan worden van bestaande legering?
70	Waarom vallen de werkzaamheden van het genieteaakteam buiten de reikwijdte van de artikel 100-procedure?
71	Hoe is de beslissing tot stand gekomen om de Nederlandse infanteriecompagnie deel uit te laten maken van een multinationalaal bataljon met een relatief klein aantal landen?
72	Op welke manier kan het multinationalaal bataljon ingezet worden bij het uitvoeren van Crowd & Riot Control? Geldt dat bijvoorbeeld ook voor haatdragende manifestaties met genocide-ontkenning? Of alleen wanneer deze ontaarden in fysiek geweld?
73	Hoe ziet de geweldsinstructie er precies uit?
74	Waarover gaan de aanvullende training en instructie over gendergerelateerde aspecten relevant voor deze bijdrage?
75	De geweldsinstructie die de Nederlandse eenheden meekrijgen wordt als robuust omschreven, wat houdt dit precies in?
76	Op welke manier worden de spionageactiviteiten van Rusland en China tegengegaan?
77	Welke binnenlandse veiligheidsdreigingen in Bosnië en Herzegovina zijn er voor de Nederlandse militairen (naast de internationale statelijke actoren)?
78	Hoe vaak werden de militairen van EUFOR Althea tot nu toe ingezet voor Crowd & Riot Control incidenten in Bosnië en Herzegovina?
79	Waarom worden de eenheden van het Korps Mariniers voornamelijk ingezet voor Crowd & Riot Control en waarom wordt het uitvoeren van politietaken bij hen neergelegd?
80	In hoeverre en op welke wijze gaat u bij de exit-strategie rekening houden met de veiligheid van Bosniërs die direct en indirect waren betrokken bij de missie?
81	Op welke manier zal de monitoring van de kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren met de Kamer worden gedeeld?
82	Welke hybride dreigingen vanuit Rusland spelen in Bosnië en Herzegovina?
83	Welke hybride dreigingen vanuit China spelen in Bosnië en Herzegovina?
84	Houdt EUFOR Althea zich ook bezig met hybride dreigingen?
85	Welke eventuele aparte missie houdt zich bezig met hybride dreigingen in Bosnië en Herzegovina?
86	Waarop is het statement gebaseerd dat «de bijdrage die EUFOR Althea levert aan de veiligheid en stabiliteit Bosnië en Herzegovina wordt door autoriteiten en bevolking in Bosnië en Herzegovina gewaardeerd»?
87	Welke cijfers bestaan er over de waardering van EUFOR Althea onder de bevolking van Bosnië en Herzegovina?
88	Hoe wordt de missie door de verschillende lokale autoriteiten geapprecieerd?

Nr	Vraag
89	Welke risicoanalyse wordt er gemaakt mochten spanningen in Bosnië en Herzegovina opnieuw in een conflict uitlopen en welke risico's bestaan er daarbij voor het Nederlandse personeel van EUFOR Althea?
